

MASOPUST

Vzpomínky Josefa Sýkory

Ten den jsem měl převelikou starost, abych nebyl maminkou pověřen hlídáním malé sestry Andulky nebo snad dokonce nejmenšího Fandy. To by byla hotová tragédie, to bych nemohl lítat kolem maškar s ostatními kluky a mohl bych nejvýš někde zpovzdálí přihlížet, a přitom ještě jedním okem sledovat kočárek. Nebýt v takové divoké vřavě, jaká každým rokem vypukala, nebylo přeci možné! Jistě tam budou všichni kluci i holky, nemohu tam přeci chybět ani já? Ale co kdyby? Jenže maminka byla ohleduplná, svou práci odložila na jiný den, a my měli volno všichni, takže tenhle nelítostný a obávaný osud nás nepotkal. Jen brzy zrána jsem musel ještě doběhnout do konzumu. Zpátky jsem byl tentokrát tak brzy, že se mi maminka musela obdivovat řkouc: „Ty kluku jsi tam ani nebyl, to není možné!“ Možné to bylo, však jsem také hnál, když už kluci na mne volali, abych šel mezi ně, že jsem stejně už jedním z posledních, ne-li dokonce poslední.

Průvod maškar jdoucí obcí, to byla kupa taškařic, komedií, tradice každým rokem se opakující, a přesto stále nová. Ten den byl v našem městyse v kalendáři neznačený svátek, ale držel jej kde kdo. Ti, co nebyli k práci přikováni, shromažďovali se od časného rána na náměstí. Účinkující už za šera pobíhali, jeden nesl náruč hrachoviny na medvěda, druhý otep slámy, kdo ví na co, třetí zase nůši, a muzikanti se scházeli ze všech stran.

Po náměstí se tvořily hloučky, kočové začali dnes krmit zvlášť časně, aby měli brzy hotovo, pantátové s fajfkami a kožíšky se samozřejmě oddělovali, když zimní doba dovolovala trochu zahálky. Malí zemědělci, domkáři a chalupníci stáli zase v jiném hloučku a řemeslníci zavřeli své provozovny. Kovář stejně jako švícko či krejčí, ba ani sedlář a provazník tu nechyběl. Sedět doma při řemesle stejně nebylo nutné, v takový slavný den stejně do dílny nevstoupí ani noha – a ty potvorné maškary by ze samé bujnosti mohly v dílně něco rozbít. I ženské se scházely. Proč také ne, i jim masopust patřil a nechat si nějakou legraci ujít, kdepak! Že tu byly všechny děti, není třeba ani připomínat, a těch bylo! To není jako dnes, kdy z veliké vily vyjde jedno děcko celé nažehlené, tenkrát se jich ze dveří chaloupky vyřítilo také jedenáct najednou, takže nás šest nebylo nic moc. Houfy na městečku rostly a spolu s mnoha psy to byla společnost, že se člověk musel až divit, kde se tolik lidí rázem bere. Teď byl ještě čas se po těch psech porozhlédnout, nic mimořádného se zatím nedělo. Tak tu byli psi všech plemen a ras, ale ani jediný čistokrevný, to nebylo tehdy ani v módě. Snad jedinou výjimkou byl lovecký ohař, jinak samí voříškové.

Maškary se zatím strojily za zavřenými dveřmi statku, kam byl nepovolaným vstup zakázán. Když se pak ozval hlas trubky či pozounu, jak muzikanti zkoušeli své „á“, v davu začalo vřít a kluci se tlačit na vrata. Podbraňáci vedla Bohdaláků i těch z městečka, jen aby zahlédli škvírou mezi vraty věci zatím utajované.

Konečně bylo všecko připraveno, vrata ve veřejích zavržala, otevřela se a dovnitř do dvora vpadli ti, kteří měli nalepené nosy na vratech a couvnout nemohli, když zadní na ně mohutně tlačili. Kapelník dal pokyn, a dvorem i náměstím se rozlehl pochod: „Andulko, šafářova...” Měli jste vidět ty dosud důstojné pantáty a panímámy, jak se hrnuli kapele vstříc. Pak se divte nám! Kolem vrat

nastala tlačenice, kterou teprve dráb rozehnal, chytaje pantatínky a panímámy. Předával je policajtovi k vybrání pokuty. Dotěrné děti trestal sám, každého přetáhl, kdo se na dosah přiblížil. Někoho jen zlehka, jiného zase tak, až do očí slzy skočily. Pláč tu nebyl žádný, to by bylo veřejná ostuda. To kdyby tak maminka doma kluka trochu plácla, ten by nařikal, jen tady ne. Když už dráb se byl několikrát posilnil nějakou tou reznou, pak nebylo divu, že jej cit jaksi opouštěl a bylo lépe se mu vyhnout. Však také „každá legrace něco stojí,“ říkala maminka, což muselo být bráno dnes zvlášť v úvahu.

Čert měl spadeno na mladá děvčata, ta proháněl, ba i nějakou přes zadní část jim uštědřil. Vzal-li pak nějakou do náruče, to bylo křiku! Já jsem si stejně myslel, že to děvčatům dělá dobře, i když při tom tolik nařikají. Vždyť se pletly nejraději tam, kde byl čert a pištěly i v době, kdy si jich nevšímal. Na všech stranách jen výskot, pískot a řev. Nebylo divu, že slečny stále čerta provokovaly, vždyť to byl Pepík, kluk jak jedle urostlý, a navíc synek ze statku.

Šťěstí, že medvěd byl stále veden na řetěze. Ten vyváděl ze všech nejvíc. Tlustý byl, sotva se valil. Selky se na něho vrhly, škubaly jej jako husu, trhaly z něj hrachovinu, tolik potřebnou do husího hnízda, aby stará dobře vyváděla mladé, jak stará pověst hlásala. Husy musely být u každé usedlosti, hlavně tam, kde dorůstaly dcery, bylo třeba nadrat dostatek peří do výbavy. Medvěďák musel někdy dokonce ženské bičem krotit, vždyť by chudáka medvěda dohola odraly a za chvíli by se na ostatní nedostalo.

Kapela hrála jako zjednaná, jeden kousek za druhým. Celý ten průvod pomalu postupoval městečkem a policajtova pokladnička se plnila a těžkla. Bába s nůsí, ta, co měla obličej stále dozadu obrácený, přijímala všechny dobroty, které lidé dávali. Koblihy, jinde zase šrůtek uzeného, ba i láhev kořalky se do toho zamíchala, někde i jaternice z domácí zabíjačky, a před každými vraty se mohutně zapíjelo, a to jak muzikanti, tak i dráb, policajt a všichni ostatní, ba ani medvěd nepohrdl věcí, kterou v přírodě medvědi neznají. Ba i kůň se napil a podal láhev kamsi do svých útrob pod plachtu, ale ta se brzy zase vrátila.

Veselí narůstalo, maškary byly jako divé, medvěd chytil panímámu a roztočil ji po ulici jako baletku. Řetěz se kolem něj stále omotával a najednou strhl ten rej medvěda, selku i medvěďáče do promrzlého sněhu. To bylo něco pro kluky, ti se smáli na celé kolo, ale smáli se i dospělí, i když ti přece o něco méně.

Bába se starým kočárkem, v němž místo dětí byly víchy slámy oblečené do dětských šatů, odstavila kočárek, popadla mladíka, a už se tancovalo, třeba na chodníku. Pak jej zatáhla ke kočárku a k veliké radosti přihlížejících mu naznačovala, že děti jsou jeho, že se musí ujmout kočáru. Škubal-li se a chtěl utéci, nepochodil. Ostatní maškary pomohly a postižený mládenec musel chodit s pouty na nohách za kočárkem do doby, než byl vystřídán jiným. Na jídlo jsme neměli ten den ani pomyšlení, ba ani hlad. Vždyť maškary jsou v roce jen jednou.

Ať žijí maškary!